

Eigur ísraelska stjórnin að fara frá orsaka af höpdrápinum í palestínensisku flóttarfélkalegunum í Beirut herfyri?

Allan Toft Hansen, móbílþolstrari:

— Eg haldi, at tær ovur-stóru kravgongurnar í Ísrael herfyri, har meira enn hálv mill. fólk mótmæltu og sögdu, at Begin skal fara frá, er eitt tekin um, at Begin og stjórn hansara má fara frá og lata aðrar sleppa til. Blóðbaðið í Beirut fer altíð at verða tengt saman við Begin. Hetta haldi eg ekki ísraelar kunnu lata síga á sær. Eg trúgvi heldur ekki, at Begin í veruleikum hevur so stóra undirtøku millum jødar í Ísrael og aðrastaðni.

Jan Müller, blaðmaður:

— So avgjört. Begin og hansara fólk gerdu at at reka allar palestínensiskar hermenn út úr Beirut. Aftaná langt stríð fóru hesir úr býnum, men fingur jättan fyrri, at Ísrael og ST-hermenn vildu ansa eftir konum og børnum, sum vóru eftir í flóttarlegunum. Kristnu herdeildirnar vóru nevniliga tilreiðar at gera av við allar palestínensarar gavst okkurt høvi.

Og tað gjørdi tær so sanniliga eisini. Ísraelsku hersetingardeildirnar forðaðu ikki höpdrápinum. Líka mikið um tær ikki vistu av tí, so høvdu Ísraelar ábyrgdina av trygðini hjá fólkunum í flóttarfólkalegunum, sum jú vóru heilt verjuleys.

— Begin-stjórnin má fara frá alt fyrri eitt. Tað er uppá tíðina, at Ísrael, fær eina stjórn, sum víðurkennur, at palestínensarar eru eitt fólk og skulu hava loyvi at vera til. Teir mistu land sitt. Nú mugu teir fáa eitt nýtt land. Og hetta eigur Ísrael og øllum alvi at hjálpa teimum við. Hvussu við manna-kærligheitum, har er broðurhandin tvin Ísrael!

Børn ikki vaksin við skúlabyrjan tí neyðugt við frítíðarheimi

sjónarmið

Í dag
Anna Sofia í Brekkunum,
fritíðarpedagogur

Í lötuni eru um leið 400 børn í veggustovum og barnagørdum í Havnini, meðan tveir barnagarðar eru í gerð.

Eins og í grannalondum okkara hevur talið av børnum, ið verða ansað á tilikum stovnum, verið vaksandi, og tað tykist, at politikarar hava góðtikið henda vøkstur við teimum utreiðslum, ið fylgja við.

Tað er eingin loyna, at sosialút-reiðslurnar í dag fáa mangan lands- og kommunalpolitikara at hveppa seg, og at røddir eru frammi, sum siga, at nú má steðgast við útbyggingini á sosiala økinum.

Í samband við spurningin um fritíðarheim í Havnini kann verða spurt:

1) Hvør er grundin til, at so nógv foreldrar lata børn síni í barnagarð, sum tekur sær av børnum upp til skúlaaldur?

2) Hava hesi somu foreldrar brúk fyrri einum stovni, ið kann taka sær av børnunum ein part

av degnum tey fyrstu skúlaárin?

3) Hava politikararnir, ið hava góðtikið byggingina av barnagørdum gjørt sær greitt, at minni enn so øll børn eru nógv sjálvbjargin til at klára seg einsamøll við skúlabyrjan?

4) Hevur politikurin á hesum økinum eins og í grannalondum okkara verið tilvildarlíkur og eina mest valagn í økonomiskum upp-gangstíðum?

Ad 1. — Tað er einki nýtt í Foroyum, at bæði foreldrar arbeida úti. Tað hevur verið vanligt, líka síðan sluppfiskiskapurin byrjaði. Tað, sum er nýtt, er, at familjumynstrið er broytt. Familjan er minni. Tað er trupult hjá eldri syskjum at taka sær av teimum yngstu, og hetta av góðum grundum, tá tað sjáldan eru meir enn tvey ella trí børn í hvørjari familju og aldursmunurin ofta litil. Ommur og abbar bøgva aðrastaðni ella hava arbeidið.

Úrslitið av hesi broyting mátti

Anna Sofia í Brekkunum vísir í Sjónarmiðnum á, at eitt frítíðarheim er eitt natúrligt framhald av barnagørdinum og at frítíðarheimið tekur sær av børnunum, tá foreldrini ikki eru heima. Í niðurstøðu síni sigur hon, at siga, at frítíðarheim er óneyðugt, er ikki at siga annað enn, at bert annað av foreldrunum skal arbeida úti

verða eitt av tveimum: Annað hvørt varð neyðugt, at annað av foreldrunum varð heima ella at fáa til vega stovnar til ansing av børnum. Og úrslitið varð sum kunnugt hetta seinna.

Ad 2+Ad 3. — Barnagarðurin tekur sær bert av børnunum upp til skúlaaldur. Nú er tað so ymiskt við børnum, hvussu tey eru búgvín við skúlabyrjan. Vanliga verður roknað við spjaðing upp á 4 ár í einum 1. flokki. T.v.s. at nøkur børn í menningaraldri bert eru 5 ár, meðan onnur eru 9 ár.

Skúlatíðin hvønn dag er stutt tey fyrstu árin — 3—4 tímar — og ofta verður møtt ymiskar tíðir á degnum.

Her er tað so, at frítíðarheimið kemur inn í myndina.

Fritíðarheimið er ein stovnur, ið tekur sær av børnum teir tímar av arbeiðstíð foreldranna, tá barnið ikki er í skúla. Fritíðarheimið hjálpir børnunum at mæta rættstundis í skúlanum, at

mæta rættstundis til aktivitetir eftir skúlatíð, við heimaarbeiði. Fritíðarheimið er stutt sagt eitt natúrligt framhald av barnagørdinum — ein hjálpi til tey 7—14 ára gomlu, sum annars noyðast at ganga fyrri vág og vindi.

Ad 4. — Havnin er ein litil býur, men ein býur við stórbýar-eiðkennum. Broytingin í familjumynsturinum og tann stóra normbroytingin ger tað trupult at vera barn.

Politikararnir hava roynt at gera hesar trupulleikar minni við m.a. at byggja barnagarðar. Teir noyðast bara at gera sær greitt, at børn ikki eru vaksin við skúlabyrjan, og tí er neyðugt við einum frítíðarheimi.

At siga nakað annað er tað sama sum at siga, at bert annað av foreldrunum skal arbeida úti, og er tað sagt, skal ikki bert sosialpolitikurin í Havnini, broytast.

Handa var heilt burturvið, Dimma!

Ein slík greipa av vreiðing-um og pástandum sum í oddagrein Dimmalættingar leygdagin er valla sæð áður. Oddagreinin ger metingar um sosialdemokratismu í Svøríki og Danmark.

Sosialdemokratiske arbeidaraflokkurin í Svøríki verður lagdur undir at hava máað stæðið undan svensku vinnulivinum í næstan 50 ár. Og tá tað gekk galið, skiftu veljararnir stjórn.

Men, visir Dimma á, tá tað ikki gekk nógv skjótt at bota um mistøkini, góvu veljararnir aftur «ossunum» álít. Og Dimma kemur við hjartasoffinum: «...I det før saa rige og velfunderede svenske samfund er mange ting at lave endnu...»

Jú, sanniliga. Men ongatíð hevur gingið so nógv afturá — bæði búskaparlíga og sosialt — sum hesi seks árin, borgarligu flokkarnir skulu eistat at hava stýrt.

Uttanlandsskuldin, sum

var nærum eingin, er stórliga vaksin. Hallið á fjággjarlógini liggur — minnist meg rætt — um 70 milliardir svenskar krónir. Meira enn í Danmark! Vinnuliv og samfelag er ørkymlað av borgarligu stjórnarflokkunum, sum minkaðu við meira enn sjev prosentum við valið. Hóast borgarliga vinnan lat 150 mill. kr. til valstriðið!!!

Nú veit eg ikki, hvat Dimma hugsar um, tá hon skrivur um tað áður so væl fundaræða. Er tað frá tíðini undan, at «ossarnir» fingur stjórnarvaldið (eftir at hermenn, bóðsendir av virkseigjarum, skutu fleiri arbeidarar í verkfalli til deyðis), veit eg ikki.

Men øll tey árin, svenski arbeidaraflokkurin stjórnaði Svøríki, upplivdi svenska fólkíð ein slíkan framburð í livsdygd, at makin finst ikki. Ongastaðir er fólkunum tryggjað slíkir ágóðar og demokratisk rættindi.

Tað kostar at reka ein politikk, grundaður á hugtakið solidaritet. Soleiðis at øll hava javnbjóðis møguleikar og atstøður at virka og liva í.

Løntakaragrunnarnir

»Den socialdemokratiske mirakelkur«, skriver Dimma, er at stovna grunnar «...af de rentable svenske virksomheders overskudsmidler og dele dem ud efter behov til diverse sociale formaal».

Hetta er kjarnin í «samtlige genvordigheder». Men teir ætlaðu løntakaragrunnarnir skulu ikki «dele efter behov til sociale formaal».

Tveir høvuðstankar liggja aftanfyrri: at demokratisera vinnulivið, soleiðis at løntakarinn í hópi fær ávirkan, og at skapa møguleikar fyrri framhaldandi ilögum í vinnuna.

Hví? Tí tað kapitalistiska vinnulivið hevur ikki — ella bert lítlan — hug ella dirvi at gera ilögur fyrri framhaldandi at tryggja ein høgan búskap

og arbeidi til allar hendur.

Tí er skrivingin í Dimmu fullkomiliga burturvið!

Um Danmark skrivur hon, at sambært hagtel fer ein «virksomhed i stykker hver dag med tilsvarende arbejds-løshed». Talið er óivað ov lítið. Men Dimma gloymir tey hagtelini, sum siga, hvussu nógv virki ella fyrítøkur verða stovnaðar! Fyri ikki so langari tíð síðan var javnvág í. Hóast alt eru fleiri í arbeidi idag, enn tað vóru, tá arbeidsloyvið tók at vaksa í 1973—74. Men tilgongdin til arbeiðsmarknaðin hevur verið stórri enn frágongdin og nógv nógv arbeiðsplassar eru ikki skapt.

Rosinan í pylsueðandum er henda tulkningin av genvordigheitunum: »Det skulle være mærkeligt, hvis ikke det samme bliver tilfældet i Sverige, hvis havedlen af hver endnu rentabel virksomhed skal ekspandieres til andre formaal end den konso-

lisering, der skal til for at modstaa yderligere svækkelse af produktionsomkostningerne...»

Júst vegna tvørrandi iløguhug er tankin um løntakaragrunnarnar aktuellur!

Talan er heldur ikki um at ekspropria ella ognartaka. Fleiri møguleikar hava verið frammi. M.a. er skotið upp, at løntakarinn letur ein prosentpart standa eftir í virkinum ella letur tað í grunn. Ein annar møguleiki er at lata part av avlopnum, sum løntakarinn hevur skapt, fara í grunnar. Soleiðis at vinnan gerst kappingarfør. Men ikki á kapitalistiskum fortreytum. Og við tí endamáli at lata hugtakið demokrati eisini koma inn um gattina til tað ofta myrkalagda og dulda vinnulivið, soleiðis at endamálið við ilögnum gagna fólkunum — heildini — og ikki bert er kapitalistiskur lötuvinnur.

Jóhann Mortensen